

Kiegyezési törvény

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hónap . . . 1 kor. Egy hónap . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolvasó szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Placc-utóza 47. és 48. szám.

Csak elvföladás árán.

Debreczen, febr. 4.

A fuziónak azt a gondolatát, hogy vessük el a régi pártkereteket s alakítsunk új pártot, sehogy meg nem értjük. A meddig törvény a kiegyezési törvény, kormányzó párt csak e törvény keretén belül létesülhet, vagy olyan, amelyek meggyezésre jutván a királylyal, a kiegyezési törvények megváltoztatására törekszik. A parlamenti pártokat nagyon nagy közjogi hasadékok választják el. A hasadékok áthidalása lehetséges volt ideiglenes szövetkezéssel, alkalmi összeforrással egy bizonyos cél elérésére, de teljesen kizártnak tartják, hogy fuzióval állandó helyzet teremessék.

Az önálló bank és az önálló vámterület követelése nem függetlenségi követelések. E követelések bentfoglaltak a 67 és Bánffy Dezső programjában és nem el'enneknek magával a kiegyezési törvényvel sem, amely a bank és a vámterület formáival való rendelkezést a törvényhozás kizárólagos jogának tartja fenn. Gazdasági és célszerűségi kérdések ezek, a függetlenségi párt szempontjából épp úgy, mint a 67-esek szempontjából. Tehát Justh Gyula, amikor a fuzió alapjául a bank és a vámterület önállóságát deklarálja: nem deklarált olyat, ami ellenkeznek a kiegyezési törvény hibeinek programjával; nem deklarált olyat,

amiről maga a kiegyezési törvény ne rendelkeznek. Hiszen, ha multban csak ez a két követelés állt volna ellentétnek, a függetlenségi párt rég belezuhanhatott volna a szabadelvű pártba, mert hisz a szabadelvűpárt törvényben biztosított ezt a két jogunkat ismételtlen hangoztatta s csak a célszerűség, az időszerűség szempontjait szegezte velük szembe.

A kiegyezés biztosította két jognak a sürgetése tehát ma a függetlenségi párt programja. Ugyanez, ami volt a régi hatvanhetes habarék, majd később nemzeti párté, amely Apponyi vezérsege alatt csak a nemzeti színek aránylatában különbözött a szabadelvűpárttól. No meg másban. Abban, ami egyedül teszi lehetővé a pártok parlamenti csereuralmát: a szabadelvűség és a reakciónak többfajta alakulatai ezek.

A fuzió tehát csakis a közjogi elvek feladásával lehetséges, még pedig, törvény lévén a 67-es kiegyezés, csakis a kiegyezés alapján. Az egyesítő kapocs és a szétválasztó erő, vagyis a parlamenti egyensúly csak úgy állhat helyre, ha az új alakulást, menten minden közjogi vonatkozástól, szabadelvűnek vagy konzervatívnek, radikálisnak vagy reakciónak nevezik. Vagyis: vissza kell térni Jeruzsálembe, mert onnan vezet jó és már flakteros út Makóra. Így biztatgatják a függetlenségi párt pronon-szirozottan reakciós csoportjából Justh

Gyulát, a képviselőház elnökét, aki ma ismét sikra szállott az önálló nemzeti jegybankért és már nagyon szeretnék átídomítani a parlament elnöki trónusát Rakovszky számára.

Várjunk egy hétig; úgy mondják, ennyi idő kell, hogy tisztuljon a helyzet, ennyi idő szükséges a fuzió nyelbe-ütéséhez. Várjunk egy keveset, hátha egy hét múlva tisztán lát a nemzet: végleg és visszavonhatatlanul leteszi-e a függetlenségi párt a negyvennyolcas álarcot, vagy megtörténik-e a fuzió révén a hatalmas ellenzéki alakulás azoknak a segítségével, akik most megint hajthatatlanoknak mutatják magukat.

— Az új véderőtörvény. Bécsből táviratozzák: A Fremdenblatt jelenti, hogy a rapokban a hadügyminiszterium és a két honvédelmi miniszterium képviselőiből álló bizottság tárgyalásokat kezdett az új véderőtörvény ügyében, amely már 1904. óta kész. A mostani tanácskozásoknak csak az a céljuk, hogy tisztázzák a nézeteket az új véderőtörvény ama részei tekintetében, amelyek az utóbbi időben gyűjtött adatok alapján esetleges változtatásnak lesznek alávetendők. E tanácskozásoknak nincsen aktuális vagy döntő jelentőségük és szintugy nincs ezidő szerint különös ok, mely szükségessé tenné az új véderőtörvény előterjesztését.

A versenytársak.

Irta: Szecsó Vilmos.

A két fiatal festő: Gál meg a vendége, Arkai, gyalog ment haza Budáról. Nyirkos, hideg észi éjszaka volt és tavaszi felöltő volt rajtuk, de csak a vékony dongájú, sápadt kis Gál dödörgött, a vendége, Arkai még a Lánchídon se gombolta be a kabátját, pedig csontig ható, kegyetlen szél fújt észak felől. A kis Gál a zsebébe mélyesztette a kezét és mélyen behuzta a nyakát a feltűrt gallérjába, sebesen lépkedett és nem szólt egy szót sem az egész uton. A daliás Arkai meg vidáman és rugalmas lépéssel ment mellette és folyton fecsegett. Gál hallgatta anélkül, hogy felelt volna rá; ez az üres, felületlen, dicsekvő és öntelt szóáradat undorral töltötte el.

Ejfel már jóval elmúlt, amikor benyitottak a negyedik emeleti udvari szobába. Gál a zsebébe mélyesztette a kezét és abban talált végre egy darabka gyertyát. Megserkent a kakasgyújtó és gyöngye, beteges fény ömlött el a szegényes, rozszant butoron. Ágy, szekrény, diván, asztal, mindebből csak egy darab, szék ellenben kettő volt, bár igaz, hogy az egyikről már hiányzott a nádfonat. Az ablaknál festő-állvány, rajta a kép, melyet Gál a téli tárlatra szánt. A padlón egy láda, melyet Arkai hozott magával Münchenből, az érdes deszka a művet rejtette, amellyel Arkai pályázott a hallhatatlanságra. Más csomagot nem is hozott magával Arkai,

amikor az este beállított Gálhoz Most érkezett Münchenből s a vasutról egyenest barátjához ment, akivel két év előtt együtt koplaltak Párisban.

Gál el volt foglalva azzal a nagy problémával, miként ossza két részre a szegényes ágyneműt; de a problémát nem sikerült megoldania, végre is kettévágta. A vendégének az ágyat szánta, az egyik vánkost meg a paplant, neki magának a diván jutott s a másik vánkos, paplan azonban nem volt több, a felöltőjét tehát oda vetette a divánra takarónak. Arkainak ezalatt sikerült nagynehezen valami rozszant bádogdoboz fenekéről egy cigarettára való dohányport összekapargálni és rágyújtott a gyertya lángjánál. Szórakozottan fujta szét a füstöt, csinos szöke arcán boldog és elbizakodott mosoly ragyogott, a szép emberek titokzatos és gögősmosolya, a melyben szerelmi diadal sugárzik. Egy-kettőre levetkőzött, pompás izmú, telt, fehér testét belebujtatta hirtelen a Gál egyetlen hálóingébe, beleugrott az ágyba és játézi hangon szólt oda a házigazdájának: — Jojszakát, Gál.

Gál, aki ruhástul vetette magát a divánra, sötét pillantást vetett a vendégére. Az orrát megcsapta az Arkai olesó parfümjének a szaga, mely a szobát a kültelki borbélyműhelyek illatával telítette meg; vad dühöt ébresztett benne a vendég elbizakodott, csinos arca s az Arkai tekintetében megérezte a szép embernek a csunya iránt való könnyed és elnéző megvetését.

Elfujta a gyertyát és a felöltője alá bujt. Mihamar fölhangzott az Arkai hortyogása, szemtelenül, önzően, kiméletlenül, nyers és vidám egészséggel, úgy, hogy a Gál minden idegszála megfeszült. Fázékonyan és busan vetette magát ide-oda a hepehupás divánon, várva az álmat, amely azonban nem akart égő szemére szállni. A szive lázasán, fájdalmasan vert.

— Mily ostobaság! — gondolta. Arkai éppen akkor állított be hozzá az este, amikor Bodrogiékhoz készült Budára. Vacsorára volt hiva, ehez a kedves, nyájas családdhoz, melyet minden két hétben meglátogatott. Mit tegyen a váratlanul jött vendégével? Vitte magával Bodrogiékhoz. Szives melegséggel fogadta őket. Asztalhoz ültek a kedves, jól befűtött szobában, a lámpa enyhe, meleg fényt árasztott rájuk. Gál úgy szerette mindig ezeknek az estéknek bensőségét, szelid és bájos költészetét. Mig az öregek, Bodrogi és a felesége sakkoztak, addig ők ketten a kis Bodrogi Vilmmával mily lelkesen elbeszélgettek a Gál művészmairól, reszkető dicsőégszomjáról. A kis Bodrogi Vilma előtt szinte gyermek, bőbeszédű közlékenységben nyult meg mindig a Gál lelke; a leány tiszta, sugárzó tekintete biztatónan pihent az arcán és résztvő látgy érdeklődéssel hallgatta a kis festő rajongó beszédét, de az este rá se nézett a lány. Minden érdeklődése Arkai felé fordult; azzal a kíváncsi, titokzatos, a bujaságnak és a szeméremnek sugaraiból szövö-

1309/1
1-2 old.
Viepesutoból

Leszavazták a kormányt.

Sándor Pál az ostromlók közt.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülésének főszónoka Sándor Pál volt, aki nagy harci kedvvel ostromolta az adóreformot, hogy kimutassa, mikép a javaslatok sok bajt okoznának. Beszéde alatt rendkívül érdekes jelenet játszódott le. A Lipótváros követét, aki nagy temperamentummal vitatkozott az adóreform kérdéseiben a kormány érveivel, Justh Gyula elnök figyelmeztette:

— A képviselő ur személyes megtámadtatás és félreértett szavainak helyreigazítása címén szólalt fel. Ebből a keretből már kilépett...

A függetlenségi pártból erre tizen is oda kiáltottak Sándor felé:

— Kérj engedélyt!

Ebben a percben Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető elnöke odaugrott a függetlenségi padok elé:

— Nem adjuk meg az engedélyt! Ugyis nagyon elhúzódik a vita!

Erre szavazás következett: Wekerle Sándor, Andrássy Gyula és Jekelfalussy Lajos miniszterek az engedély megtagadása mellett állottak fel. De ezuttal a kormány-párt nem követte a vezéreket és az ellenpárttal kiderült, hogy a Ház többsége megadta az engedelmet Sándornak arra, hogy a tárgytól eltérhessen.

Az eredményt nagy derűség fogadta. Farkasházy Zsigmond ujjongva kiáltotta oda Wekerle felé:

— Leszavazták a minisztériumot!

Polónyi Géza pedig kész volt a konkluzióval is:

— Le kell mondania! — harsogta.

Wekerle Sándor kissé mosolyogva felállott a bársonyszékből és odafordult Polónyi felé:

— Helyes! Ez meg is fog történni! — mondta. Polónyi Géza fogja megalakítani az új kabinetet.

dött pillantással nézett Árkaira, mellyel a nők a szép férfiakra tekintenek. Valami ösztönszerű, öntudatlan vonzódásban hajlot Arkaihoz és szomjasan, elragadtatva hallgatta a szép szöke fiúnak föltarthatatlanul hőmpölygő fecsegését. Ebben a szóáradatban minden tizedik szó így hangzott: én, a többi kilenc szó pedig ennek a dicsekvő és öntelt ennek sekélyes és unalmas dolgait fejezte ki. A kis Vilma mégis elragadtatva hallgatta

— Ez a leány még sohasem nézett így rám! — gondolta a kis Gál és fájdalommal düh szoritotta össze szívét.

S amint ott fetrengett nyomorult fekvő helyén, maga előtt látta egyre a Vilma sugárzó, önfelédtt és rajongó tekintetét. Most hirtelen öntudatára ébredt annak az eddig oly halk, szemérmes és lappangó érzésnek, mely a lányhoz öntudatlanul fűzte. Fázva, reszketve, ketségbeesve érezte, hogy szíve mélyén halk, finom és titkos álmot szövögetett, melynek leheletszerű hálóját szétépte durván ez a nyers, ez a bután egészséges, ez a szép, ez az irigyelt, ez a hódító szöke vendég. Megesaltnak, megalázottnak, végtelen kicsinek és nyomorultnak érezte magát, égő könnyek szaladtak végig az arcán, a vézna összetört teste megdidergett s úgy fájt minden tagja, mintha összezuzták volna...

De végre reggel lett és az egyetlen ablakon beáradt a halálosan szomorú no-

Itt azután a kacagók ismét Wekerle oldalára állottak.

Részletes tudósításunk az ülésről itt következik:

Elnök: Justh Gyula.

A jegyzőkönyv hitelesítése után áttért a Ház a földadókataszter kiigazításáról s a földadószázaléknak megállapításáról szóló javaslatra.

A címhez *Mudc.evics* Vazul szól horvát nyelven. A javaslatot nem fogadja el. Vlád Aurél: Ugy látszik, hogy noha a javaslat az adókulcs leszállítását kontemplálja, mégis növekedni fog az adóteher. A létminimumot a minimális háromszáz korona földadóra is ki kell terjeszteni, mert csak ily módon részesedhetnek a kisbirtokosok is a létminimum kedvezményében. A földadó bizottságok szerinte szakszervezeteivé válnak a latifundiumnak és a boltbérnek.

A javaslatot nem fogadja el.

Sándor Pál szól ezután. A házszabályok 215-ik szakaszára hivatkozva, kéri a Házat, engedjék meg neki, hogy az öt ért támadásokra kiterjeshkedhessék.

Elnök: A kérést teljesíthetőnek találja.

Sándor Pál: Azzal támadták őt, hogy a hitbizományok ellen izgat. Ez nem áll. Igenis követelte, hogy a szegény ember se fizessen több adót, mint a gazdag. Ez azonban egy demokratikus államban csak nem bűn. Jókai és Beksics Gusztáv is ezt követelték.

Hódy Gyula: A hallottakra hivatkozik.

Sándor Pál: De él a szellemük.

Suciu Mihály (Hódy felé): Légy nyugodt a te szellemi örökségedre nem fognak hivatkozni. (Derűtség.)

Sándor Pál (a függetlenségi párt felé fordulva): Önök harminc éven át éltek ebből, hogy a kormány minden javaslatát lehetőleg megobstruálták és lehetőleg minden kormányt megakartak buktatni. És Önök nekem nem akarják megengedni a legenyhébb kritikát sem. Pedig az Önök iskolájából is tanulhattam volna. Holló Lajos beszédében úgy tüntetett fel engem, mintha én a letűnt szabadelpárt exponense lennék. Ne rémitgessék magukat ezzel. A szabalelvű párt meghalt; az már nem fog ártani önöknek. A városi polgárság bujtogatásával is megvédoltak, noha a városok közgyűlése üdvözlő táviratot intézett Kossuth Ferenchez. Ha nekem annyi erőm volna, hogy a koalíciót felrobbanthatnám, örömmel megtenném. (Nevetés.)

verberi reggelnek szürkése. Gál felkelt a divánról és föl-alá járt a kis szobában, hogy felmelegedjék. Arkai is felébredt és vidám füttyszóval fogott az öltözéshez. Aztán nekifeküdt a ládjának és felbontotta. Kivette belőle a festményét odavitte az ablakhoz, Gált odahívta és dicsőködve szólt:

— Mit szólsz hozzá? Ugy-e, remek? Gál a képre pillantott. Szíve nagyot dobbant, szinte megijedt az örömtől. Nézte, nézte az Arkai képét, mily üres összevisszaság, mily rikitó pacsmagolás, mily banális és tovakodó hatásvadászat, mily bensőség nélkül való lármás, művészietlen, hazug és frázissal teli tartalmatlanság! Nem, ez az Arkai soha se lesz művész, soha, soha!

Most Gál a maga képére pillantott, mely liliumot áruló öreg asszonyt ábrázolt. A merev érzékiségű, vakítóan fehér lilium a vén banya ráncos kezében, a reménytelen öregség, meg a bódító, a büszke, sugárzó fiatalság ellentéte oly művészi volt! Edes és meleg büszkeség szaladt végig a Gál összetört testén és szinte, egyszédült most művészetének és dicsőségének megérzésében. E pillanatban mámoros göggel érezte kiválóságát és közeli dicsőségét.

— Nos, nos? — kérdezte újból Arkai. Mit szólsz hozzá?

— Szép, nagyon szép! — Felelt Gál gyöngye elnéző mosolylyal és büszke, diadalmos fensőbbiséggel nézett a csinos fiúra.

Tő ők Kálmán: Elhisszük. De ki jönne azután!

Sándor Pál: Ismerek én függetlenségi képviselőket, akik szívesen jönnek, csak adjanak nekik miniszteri tárcát. (Derűtség.)

Elnök figyelmezteti, hogy személyes megtámadtatás címén kért szót és eltért ettől.

Sándor Pál: Kéri, hogy a Ház engedje meg, hogy eltérhessen.

Szavazásra kerül a dolog és a többség Sándor Pál mellett szavaz.

Polónyi (Wekerlehez): Leszavaztuk a kormányt, modjon le! Lemondani!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Jó, én lemondok, de alakítsa meg maga a kabinetet!

Sándor Pál kifejti, hogy a szövetkezeti mozgalom egyenesen a kisebb existenciák ellen tör.

Szünet után.

Farkasházy Zsigmond szóvá teszi, hogy Kállay Lipót inparlamentáris módon jelentette be a képviselőháznak, hogy a debreczeni harmadik kerületi mandátumot az igazoló bizottság rendben találta, mikor azt jegyezte meg:

— Daczára az összefogott vegyes elemeknek, Csapak János győzelmet aratott. Ez a kommentálás inparlamentáris, kéri előelődöt, igazolja helyre tévedését, vagy pedig az elnök éljen a helyreigazítással.

Kállay Lipót kimagyarázza szavait, majd Röck Iván beszél s ezzel az ülés végét ért.

A hajduböszörményi bankóoslnalók.

Botos András az ügyészségen.

Előzetes letartóztatásba helyezték.

Lapunk mai számában részletesen beszámoltunk a hajduböszörményi pénzhamisítók leleplezéséről. A pénzhamisítókra Ballács József böszörményi csendőrszervező rántotta le a leplet, aki elfogta a bünszövetkezetet. A bűnyügybe, mint megirtuk, Botos András debreczeni rendőrelenőr is bele van keverve, akit a csendőrség szintén elfogott és beszállított a debreczeni ügyészség fogházába. Botos Andrást ma hallgatta ki Kovács Péter dr. helyettes vizsgálóbíró. Botos semmiről sem akar tudni s tagadja, hogy 2000 koronával megvesztegették és hallgatásra bírták volna. Több tanu azonban ellene vall s ellene szól számos fontos körülmény. Így a csendőrség birtokába jutott egy fénykép, amelyen a pénzhamisító banda tagjaival együtt van lefényképezve Botos András.

Botos Andrást kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezte Kovács Péter dr., mivel bűnpártolás és megvesztegetés van rábizonyítva. A letartóztatás ellen Botos András felebbezést jelentett be. Védőjéül Révi Nándor dr.-t nevezte meg, aki a holnapi nap folyamán teszi meg a lépéseket Botos András szabadlábra helyezése érdekében.

A többi vádlott még Böszörményben van, ahol a csendőrség erélyesen nyomoz a bankóprések után. A bünszövetkezet vezérének Fekete Józsefnek lelkét váltóhamisítás büntette is terhelte. Fekete ugyanis 30 ezer korona kölcsönt vett fel a hajduböszörményi városi takarékpénztárból egy váltóra, amelyen kezesül öccse, Fekete Gábor és nővére Fekete Julianna szerepelnek. Csakhogy, mint tegnap kitűnt, a váltóhamisító, amennyiben a kezesek neveit Fekete József hamisította rá a váltóra.

A varázs-formula.

Milyen a miniszterelnök banktervezete?

Justh az önálló bank mellett.

Mint már tegnap jelentettük, a politikai körökben egész határozottsággal beszéltek, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök megtalálta azt a „varázs-bankformulát”, amely az osztrákokat is, meg a függetlenségi pártot is ki fogja elégíteni.

Egy függetlenségi képviselő, aki a pártban mint pénzügyi tekintély szerepel, ma elmondta budapesti tudósítónak, hogy milyen is az a Wekerle formula. Az ő előadása szerint a mostani Osztrák Magyar Bank az ő tőkéjével, aranyával és ezüstjével két különálló bankot, egy osztrák és egy magyar nemzeti bankot fog alapítani, amelyek egymással kartellszerű viszonyban lesznek. Ez a két bank külön bankjegyeket fog kibocsátani, külön fogja üzleteit vezetni, de a kartellszerű megállapodás következtében egymás bankjegyeit egyenlő értékben fogja elfogadni, úgy hogy a magyar valuta diszagiójától majd nem kell tartani.

Ezzel a megoldással akarja Wekerle a bankkérdést és a fuziót nyélbe ütni. A miniszterelnök ugyanis most nem a katonai engedmények, hanem a bankkegyezés a lapján akarja a fuziót megcsinálni, amire a függetlenségi párt nagy részében a hajlandóság meg is van.

Valószínű, hogy a bankkérdés ilyen megoldása és a fuzió következtében a függetlenségi pártból mintegy 30 vagy 40 ember Justh és Holló vezetésével ki fog vonulni. A kormány ezzel az eshetőséggel is számol és a folyosón a mindig jószóló Kaas Ivor báró már Rakovszky Istvánt ültette az elnöki székbe a távozó Justh Gyula helyébe.

A függetlenségi pártban különben sokan ellenzik a fuziót, akik határozottan azt állítják, hogy a fuzióról csak a bankkérdés megoldása után lehet beszélni. A függetlenségi pártnak erre a csoportjára az a hír, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a jövő héten Bécsbe megy, ahol a király kihallgatáson fogadja, igen jó hatást gyakorolt, ugyancsak igen kedvezően fogadták Justh Gyulának, a képviselőház elnökének mai beszédét is, amelylyel ismét az önálló jegybank mellett futta meg a riadó.

A budapesti Józsefvárosi Népkör ugyanis régebben elhatározta, hogy az önálló jegybank fölállítására érdekében kérvényt nyújt be az országgyűléshez. Ezt a kérvényt ma adta át a Házban egy küldöttség Justh Gyulának, aki hosszabb beszédet mondott az önálló nemzeti bank szükségességéről. A házelnök többek között ezeket mondta:

Az önálló bank gazdasági önállóságunk legelső feltétele. Ha ezt elejtjük, nem lesz önálló vámterület sem és annak az államnak, amely gazdasági függetlenségéről lemond, annak el kell pusztulnia.

Én bízom a nemzet jövőjében, erejében és megvagyok róla győződve,

ha úgy a képviselőház, mint a polgárság kitart a nemzeti bank mellett, 1917-ben pedig a vámelkülönítés mellett, néhány év múlva közgazdaságunk teljesen önálló lesz és néhány évtized múlva teljesen felvirul ez az ország oly mértékben, hogy mindenki boldogulni fog, mert az életerő, az életképesség, a törekvés meg van az országban.

Az bizonyos, hogy a függetlenségi párt agrárius, konzervatív és klerikális csoportjai, melyek a párt nagy többségét képezik, szívesen mennek fuzióba az alkotmánypárttal és a néppárttal, ha Wekerle olyan megoldást létesít a bankkérdésben, mely Kossuth Ferencet is kielégíti. Kossuth a legutóbbi beszédében is bangoztatta, hogy a bankkérdést Ausztriával egyetértőleg kell megoldani, ez a megoldás pedig nem lehet az önálló magyar bank, hanem legfeljebb a Wekerle által is kontemplált kartellszerű bank.

Voltam királyfi Szerbiában ...

Milán premierje.

Dalolt és cölba lőtt.

Királyfi a szinpadon... szokatlan, érdekes és izgalmas esemény. Tegnap esett meg ez az érdekes eset a budapesti Royal-orfeum szinpadán. Este tíz óra tájban szétnyílt a függöny és frakkban, elegáns lakkcipőben kilépett a szinpadra a husz éves, sápadt arcú, elegáns termetű Obrenovics-Krisztics Milán, néhai Obrenovics Milánnak, Szerbia egykori királyának törvénytelen házasságból származott fia.

Nagy, meleg taps fogadta. Aztán — zongorakiséret mellett — előadott egy francia dalt. Látszott rajta, hogy nagyon izgatott; nem is énekelt, csak egyszerűen, igénytelenül a szöveget mondta el. Megint nagy, folyton erősödő taps. Ezután egy magyar verset mondott el. A verset Szép Ernő írta és ebben a versben tréfásan, önmagát kiszatirizálva — egy huszéves ember könnyed mosolyával és egy kenyeret keresni akaró ember keserű komolyságával — mondja el, hogy milyen régt volt, mikor királyfi volt Szerbiában...

A versnek ez a szövege:

Voltam királyfi Szerbiában,
S most itt vagyok, most itt vagyok,
Szinpadra lépett most a lábam,
S a szám vioces kuplét dadog.
Királyfi... mily drága szép szó,
Már elképzelnem is nehéz,
Csak csengő ünnep, fényes cseő,
Arany nyoszolyán heverés.
Voltam királyfi Szerbiában,
Ó, ó, királyfi Szerbiában.

Voltam királyfi Szerbiában,
De koronám nem lesz bizony,
Csak huszonöt krajcár van nálam
S ezért egy pikkolót iszom.
Nincs hermelinem, nincsen kardom,
Havi részletre öltözök
És a cercle-t elején tartom
A hitelezőim között.

Voltam királyfi Szerbiában,
De erről már leszoktam én
S gyönyörködöm apám fiában,
Mikor gáztit kap elején.
Igy leszek én vidám királyfi,
Akit a nép meg nem utál
S büszkén fogok az utcán járni,
Hol minden hordár szalutál.

Voltam királyfi Szerbiában,
Jaj, de jó, hogy most nem vagyok,
Hogy nem járok lyukas eszímában,
És nem kapok pofont, nagyot.
Nem hinak György hercegnek engem.
Ezt nem is siratom soha —
Ne a fejemben: a zsebemben
Legyen mindig egy korona!

A vers után Milán lement a nézőtérre, ahol felállítottak egy kis asztalt, erre Milán ráállt, puskát vett a kezébe és a szinpadon levő asztal alól egymásután, csodálatos biztosítással lelőtt tizenkét sörös-üveget. Aztán az asztalon álló pezsgős-poharak következtek. Minden nagyszerűen sikerült. A közönség, amelyet a kis, elegáns királyfi valósággal frappirozott, percekig tapsolta a huszéves Milánt.

Merénylet egy nyolc éves leány ellen.

Egy debreczeni munkás rémtette.

Egy bestiális emberi vadállatot tartóztatott ma le a debreczeni rendőrség. Porcsán József a neve az emberi szörnyetegnek, aki egy nyolc éves kisleányt tett szerencsétlenné. Az áldozat most betegen fekszik kétségbeesett szüleinek lakásán és az orvos véleménye szerint alig hihető, hogy felgyógyul. A felháborító eset részletei itt következnek:

A múlt hónap 29-én este nyolc órakor K. R. debreczeni nyolc éves leánykát a szülei elküldték egy csomaggal Porcsin József betonmunkáshoz, aki a Széchényi-utca 40. szám alatt lakik. A kis leány egyedül találta otthon a munkást, aki kedveskedni kezdett vele, simogatta és cukrot adott neki. A kis leány huzódott a visszataszító külsejű munkásról és ki akart futni a szobából, de ez rázárta az ajtót és a szerencsétlen kis leányt állatias vágyának martarákál ejtette. Majd rákiáltott a zokogó kis leányra:

— Vigyázz magadra, egy szót se merj szólni, mert meggyilkollak!

A szerencsétlen gyermek nem is mert szólni szüleinek, de ezek meglátták, hogy beteg a kis lányuk. Faggatták is, de az nem szólt egy szót sem.

Tegnap ezután le kellett feküdnie, mert nem tudott járni. A szülők orvost hívtak, aki megvizsgálta a gyermeket és konstata, hogy az áldozatául esett a bestiális embernek és oly annyira rosszul van, hogy nem igen lehet megmenteni.

A gyermek az orvosnak be is vallotta, hogy mi történt vele. A szülők erre feljelentették Porcsin Józsefet, akit a rendőrség letartóztatott és átkísért az ügyészséghez.

A bestiális ember, aki a vizsgálóbíró előtt mindent töredelmesen bevallott, az ügyészség fogházában vizsgálati fogságban marad.

Színház és Művészet.

Műsor:

Péntek, Izrael dráma C.
Szombat, Izrael dráma A.
Vasárnap d. u. Tatarjárás operette.
Vasárnap este Fuzsitus kisasszony népszínmű.

A meztelen asszony. A kolozsvári Nemzeti színház ezidei szezonjának egyik igen érdekes eseménye lesz Oláh Gábor dr. debreceni író „A meztelen asszony” című egyfelvonásos színművének bemutatása. Az értékes darab a kitűnő írónak egy másik

1309/1 A-2 old.
Viepesulobol

Kiepes

munkájával a „Keletiek Nyugaton” című tanulmányal együtt néhány hónappal ez előtt jelent meg nyomtatásban és az egész magyar sajtó osztatlan és lelkes elismerését nyerte meg. Janovics Jenő dr. szinigazgató kérésére Oláh Gábor a kolozsvári színházban adatja elő darabját, melynek premierjére nemcsak Debrecenből, hanem a fővárosból is többen lerándulnak Kolozsvárra.

Én loptam a kabátot is.

Egy mintatolvaj a debreceni rendőrségen.

A debreceni rendőrség Szentanna-utcai bűnügyi osztályának olombányai kinézése nagy ellentétben van azzal a humánus és szelid bánásmóddal, amelylyel az apró csirkefogókat nagyobb, tolvajokat és az egyéb, maguknak a más kárára jogtalan vagyoni előnyöket biztosító elemeket. Mile Pál rendőrkapitány, aki a kihallgatásokat szokta fogantatni, a legkevésbé sem emberevő barátságos arcával csudamódon tud hatni az embereire, úgy, hogy nagyon kevés akad, aki öt perc alatt be ne vallaná, hogy ő itt két koronát lopott, ott pofonütött egy gyereket stb., az ezerfajta kihágásoknak végtelen sabbijára.

Ma azonban még saját magát is felülmuta Mile Pál. Igaz, hogy ebben a nagy munkában egy eleven komornyik, egy rutinos mintatolvaj is segédkezett Mile Pálnak de ez a tény nem kicsinyíti le a legkevésbé sem azt a nagy dolgot, hogy Mile Pál saját magát felülmuta.

Mert neki olyat is megvallott a fentebb említett komornyik ur, amit meg sem kérdezett tőle, sőt még azt is kilátásba helyezte, hogy sok más egyebet is bevall, ha „megszorítja”.

A dolog úgy történt, hogy egy bécsi utazó érkezett a ma déli gyorssal Debreczenbe, de mintha lába kelt volna a két kofferjének, azok szanaszét görögtek, annyira, hogy a vasuti kocsi gyorsan elhívott hordár csak a beállott lopást konstatálhatta. Ez a négy sor valamivel világosabban kifejezve azt jelenti, hogy a bőröndöket ellopták.

Mivel az utazó Budapesttől Debreczenig nem nyert annyit a ferblin, hogy nagyon ne fájt volna neki a bőröndjeinek az ellopása, jelentést tett a pályaudvaron levő Farkó László őrsparancsnoknak, aki egy óra múlva meg is csípte a tolvajt a kis Debreczenben és bekísérte a csendőrséghez.

Itt, a Mile Pál rendőrkapitány szobájában összecsapta a bokáját és bemutatkozott: — Dajka István komornyik vagyok.

Mikor aztán Mile Pál megkínálta helylyel, csevegni kezdett. Elmesélte, hogyan lopta el a bőröndöket. Majd egy szellemes fordulattal a politikára és a debreczeni képviselő-választásra tért át.

— Ez pedig úgy aktuális, — mondta — hogy ott voltam a Csanak János képviselő ur programbeszédén és — elloptam ott azt a télikabátot, amit a Rosenberg Bélinek eladtam öt koronáért. Tetszik tudni arról az öt koronáról beszélek, amit a meszinai károsultak javára küldtem el.

Mikor Mile Pál konstata, hogy a debreceni képviselőválasztás így tényleg aktuális, a komornyik ur összecsapta a bokáit, jelezvén, hogy vége a kihallgatásnak és a következő szívélyes szavakkal bucsuzott.

— Máskor is készséggel rendelkezésére állok a kapitány urnak és sok más érdekes

dolgot bevallok, ha egy kicsit — megszorít. Ezzel ruganyos léptekkel távozott a rendőrség fogházába.

Csendőrszázados és anyakönyvvezető.

Érdekes sajtópör a debreczeni esküdtbíróóság előtt.

Rendkívül érdekes sajtópör tárgyalását kezdte meg ma a debreczeni törvényszék esküdtbíróósága. Baksay Sándor, nyugalmazott csendőrszázados, a Ferencz József-rendlovagja, volt nyiregyházi anyakönyvvezető följelentette Gottmann Gyula nyiregyházi helye tes anyakönyvvezetőt, aki a Szabolcs várm-gye című nyiregyházi lapban Nyilatkozat címen nyilttéri közleményt írt, amelyben kipellengérezte Baksayt.

A sajtópör tárgyalásán Oláh Miklós dr. törvényszéki bíró elnökölt, Gottmann Gyula vádlottat Prok Gyula dr. nyiregyházi ügyvéd védte. Az esküdtszék a következő alakult meg: Rendes esküdték lettek: Adler Bernát Adorján József dr., ifj. Anyok Károly, Bay István, Dézsi Lajos, Gebauer Károly, Kemény János Manó Kálmán, Nagy Bálint, Silez Ferenc és Tamási Béla Pótesküdték lettek: Sztérádi György és Kecskés István.

Az esküdtszék megalakítása után Gottmann Gyula vádlottat hallgatták ki. Gottmann elmondotta, hogy Baksayt 1907-ben nevezték ki anyakönyvvezetőnek, aki igen brutálisan bánt nemcsak vele, de a felekkel is. Mikor ő Baksay viselkedése ellen tiltakozott, Baksay adatokat gyűjtött ellene s az ügyészséghez följelentést tett melyben 200 rendbeli család, lopás és sikkasztással vádolta meg. Persze ezen vádakból semmi sem volt igaz. Erre mikor látta, hogy mily aknamunkát végez ellene Baksay, a Szabolcs vármegye című napilapban reputációja érdekében nyilttéri nyilatkozatot tett közzé.

Az érdekes sajtópör tárgyalására a törvényszék igen sok tanu idézett meg. A tárgyalás érdekes és izgalmas jelenetekben bővelkedik.

Ma délelőtt és délután összesen nyolc tanu hallgattak ki. Holnapra még három beidézett tanu kihallgatása, a vád- és védbeszéd és esküdték verdiktje maradt hátra s így ítélet csak holnap délután várható.

Magyar önkéntesek a szerb hadseregben.

Hazaárulással vádolt fényképész.

Szerb tiszték a fővárosban.

Párját ritkító bűnügy foglalkoztatja a budapesti államrendőrséget. Nyomozás indult meg egy fővárosi fényképész ellen, aki a gyanu szerint segítségese volt két szerb katonatisztnak abban az igyekezetében, hogy önkénteseket toborozzanak a magyarok ellen háborúra készülő szerb hadsereg számára.

A hazaárulással vádolt fényképész bünpöréről ezeket táviratozza budapesti tudósítónk:

A fővárosi rendőrségnek tudomására jutott, hogy néhány nap óta két szerb katonatiszt tartózkodik Budapesten, akik titokban önkénteseket toboroznak a szerb hadsereg részére. Az egyik katonatiszt, Falkovics, mint mérnök szerepelt a fővárosban, a másik pedig Pribiljevics, mint festő jelentette be magát szállodai lakásán. A szerb tiszték Berlinből jöttek, ahol 150 önkéntest sikerült szerezniök. Budapesten összeköttetésbe léptek egy

Weisz Oszkár nevű fényképésszel, aki kaszárnyákba szokott járni és ott csoportképeket adott el a katonáknak.

Ennek a fényképésznek a segítségével Budapesten is megkezdtek a szerb tiszték a az önkéntesek gyűjtését és már tizenhat fiatalembert sikerült a fővárosban megnyerniök, amikor a rendőrség tudomást szerzett a dologról és letartóztatta a fényképészt. Weisz azzal védekezett kihallgatása alkalmával, hogy ő nem beszélt komolyan a szerb katonatisztekkel, hanem csak meg akarta tréfálni őket.

A rendőrség azonban nem hiszi el, hogy Weisz manővere csak tréfa volt, hanem folytatja a vizsgálatot a bűnügyben.

Házbérnegyed után.

Február elseje csakugyan olyan rettenetes dátumnak bizonyult, amilyennek remegve gondoltuk. Annyi panaszt már régen nem hallottunk a debreceni háziurak ellen, mint három-négy nap óta. A városban alig van lakó, akinek lakásbérét ne emelték volna. De a stájerolás egyáltalában nem mondható szelidnek, nem bizony. Mert olyan különbségeket tapasztalunk a régi és új lakásbérek között, amelyek hallatára igazán fellázad az embernek jóérzése. Nem egy helyen történt, hogy százakkal emelték a különben is magas bért, dacára, hogy két-három év óta már ugyis legalább megkétszereződött a lakások ára.

A stájerolással karöltve jár más cikkek árának emelkedése. Drágul a tűzifa, a szén, a liszt, a hus, a ruha, egyszóval: minden. S mindennek dacára a bálók és egyéb multságok ebben az évben a legjobban sikerülnek. Nem volt eddig még olyan multság, amelyen nem lett volna óriási közönség. Talán ez a körülmény bátorította fel annyira a háziurakat, akik azt gondolták magukban, hogy ha olyan sok költeni valójaván a népnek, hát fizesse drágábban a lakást is.

A mi a bálók nagy látogatottságát illeti, arra nézve az a véleményünk, hogy a nép egyszerűen úgy cselekszik, miut a hazárdjátékos. Nem azért megy mulatni, mintha olyan sok felesleges pénze volna, hanem azért, hogy nyomorát legalább egy pár órára feledje s ha már minden oldalról annyira kiszípolozták, hát legutolsó koronáját elmulatja. Mikor a hazárdörtől szép lassan elnyeregetik a százakat és ezeket, egykedvűen odadobja vagyonának romjait, ami már sem koldusabbá, sem gazdagabbá nem teszi. S csak akkor mulat valójában (legtöbbször kinjában), amikor az utolsó koronára kiosztott kártyát „gusztálja”.

Ne higyük azonban, hogy a stájerolás február elsejével megszűnt. Tart bizony az tovább is. Május elsején ép oly arányban mutatkozik az, mint eddig. Mindig tudnak a háziurak valami ürügyet, a mi „indokoltá” teszi — szerintük — stájerolást.

Hirek.

— Kossuth Ferenc Bécsbe küldésül. Budapesti tudósítónk táviratozza: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter most már mindennap feljár a kereskedelmi miniszteriumba, ahol délután 3 óráig foglalkozik a hivatalos ügyekkel. Délután Kossuth a Lukács-fürdőbe megy, ahol orvosa, Müller Kálmán dr. egyetemi tanár utasítása szerint végzi kuráját s e végből az éjszakát is ott tölti s onnét délelőttökig egyenesen a miniszteriumba hajtat. Minthogy egészségi állapota még mindig nem engedi meg főképpen a lépcsőjárást, egyideig még nem látogathat el sem a pártkörbe, sem a képviselőházba. Remélhető azonban, hogy egy hét lefolyása alatt Kossuth már abban a helyzetben lesz, hogy nemcsak a pártkörbe és a képviselőházba ellátogathat, hanem Bécsbe is fölmehet, hogy a király előtt ismertesse részletesen egy a maga, mint a függetlenségi párt állás pontját a függőben levő nagy kérdésekről: nevezetesen a bankügy és a katonai kérdések dolgában.

— A presbiterium gyűlése. A debreczeni református egyház február hó 6-án, szombaton délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbiterium gyűlést tart, melynek tárgysorozatán az érdekes ügyek egész serege szerepel. A napirend főbb pontjai a következők: Az esperes körlevele a debreczeni jogakadémiának egy képviselője és egy egyházkerületi tanító képviselőre szavazás tárgyában. A f. évi 61. P. számú végzéssel felkért küldöttség előterjesztése a Hatvan utca és Egyháztér sarkán lévő telken bérház, püspök-lelkészi lakása, egy másik lelkészi lakás építése tárgyában. Az 1268—1909. P. számú végzésével felkért küldöttség jelentése és javaslata a tanítói és tanítónői fizeték rendezése tárgyában. — A parochiális bizottság javaslatai a parochiális körök szerinti szervezkedés összes kérdéseire: két új templom építésére, a lelkesítési fizetésrendezésére, a kántori fizetésrendezésére, a Kossuth-u. és két új kántori állás szervezésére, a központi anyakönyvre és a költségek fedezetére vonatkozólag. — A fels. leányiskolai igazgatótanácsnak ez évi 30. sz. végzése felsőbb I., II., III. osztályok mellé *parall-el-osztályoknak* létesítése iránt tett intézkedés tárgyban. — Az esperes ur megküldte észrevétel tételét végett dr. Kiss Györgynek és társainak a legközelebbi lelkészválasztás ellen beadott panaszát.

— Előleptetések a debreceni postahivatalban. A hivatalos lap legutóbbi száma tömeges postás-kinevezést és előleptetést közöl. A kinevezésben a Debrecen 1. számú postahivatalnál a következők részesültek: *Felügyelőkké:* Papp Lajos és Szabó József posta-távirda főtisztek. *Főtisztte:* Fillep Endre posta-távirda tiszt. *Tisztte:* Purpriger János posta-távirda gyakornok. *Segéd-ellenőrökké:* Kányássy István, Kiss József, Szilágyi János, Szitha Gyula és Kripkó József posta-távirda segédtisztek. *Segédtisztte:* Lucs Ferenc posta-távirda segédtisztjelölt. *Kézelttekké:* Balla Mária és Miavecz Róza posta-távirda kiadók. *Altiszttekké:* Kazár Pál, Kalmár Lajos és Balogh István szolgák. A kinevezések és előleptetések hatálya február 1-től számít.

— A városi csatornázási munkálatok. A vízvezetési bizottság ma ülést tartott Kovács József polgármester elnökelete alatt. Jelen voltak Aczél Géza főmérnök, Magoss György dr. tisztifő-ügyész, Körner Adolf tanácsnok, Lati-

novics Mihály főmérnök, Vinnay Géza, Várady Sándor főmérnökök és Haty Kálmán mérnök. Aczél Géza előterjesztette, hogy átvizsgálta a csatornázási munkálatokra beérkezett pályázatokat és az összmunkálatokra pályázó vállalkozók közül a legolcsóbb ajánlatot a *Fried és Adorján* cég tette, amely 1,585.978 kor. 15 fillérért vállalja az összmunkálatokat. A cégről információt szerzett be *Farkas Kálmán* miniszteri tanácsosnál, aki megbízható cégnek jelentette ki a vállalkozókat. Megemlítette azt is, hogy a *Fried és Adorján* cég után következő legolcsóbb ajánlat száz-ezer koronával drágább ennél. *Latino-vics Mihály* amellet van, hogy a legolcsóbb összajánlatot tett vállalkozónak, a *Fried és Adorján* cégnek adják ki a munkálatokat. *Vinnay Géza* hasonló értelemben szólt fel. Ezután a bizottság egyhangulag úgy határoz, hogy a tanácsnak azt fogja ajánlani, miszerint a csatornázási munkálatokat a *Fried és Adorján* cégre bizza.

— A csütörtöki felolvasó est. Ma folyt le a csütörtöki felolvasó esték második ciklusának első estéje a római katolikus főgimnázium dísztermében, melyet ez alkalomra zsufolásig megtöltött a műpártoló közönség. Az estét *Boross Anna* urhölgy zongorajátéka nyitotta meg, aki *Liszt* második rhapsodiájának briliáns előadásával ért el zajos sikert. *O'áh Béla* a „Kántor Klára” c. gyönyörű költeményt szavalta el igen szépen mély bensőséggel. *Pompás* szavalata zúgó tapsot aratott. *Szűts István* dr. a „Fényezés a régi rómaiknál” című rendkívül érdekes dolgozatát olvasta fel általános tetszés között. A tudós paptanár úgy tartalmas értekezlete, mint kiváló előadásával méltán kiérdemelte a felolvasása végén felhangzó hatalmas tapsvihart. *Schuster József* a színházi zenekar első hegedűse és zenekari igazgatója a *Mártonfalvy*-féle „Hortobágyi hangulatok” című kompozíciót adta elő hegedűn komoly műveléssel, mély érzellemmel. Zongorán maga a kiváló szerző kísérte a kitünő zenészt, mindkettőjüket valóságos tapsorkánál jutalmazta a hálás közönség. *Szathmáry Zoltán* hírlapíró egy pompás novelláját olvasta fel, mely általános tetszést és zajos tapsot aratott. *Mártonfalvy György* zongorajátéka rekesztette be a sikerült estét, aki a „Repülj fecsém”-et adta elő a tőle megszokott finomsággal s igaz művészetével. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta a szereplőket.

— Hirschfeld Dezső dr. meghalt. Debrecen urti társaságában osztatlan részvétellel fogadták azt a hírt, hogy Hirschfeld Dezső dr. ügyvédjelölt, Hirschfeld Armin nagykereskedő kiváló képzettségű s igen rokonszenves fia, Budapest *hírtelen elhunyt*. Hirschfeld dr. aki huszonhét évet élt, épen most volt teendő ügyvédi vizsgát, melyre már határnapot is kapott. Halálát hüléssből keletkezett tüdőgyulladás okozta, mely öt nap alatt roskasztotta le az athletatermetű, erős fiatalember szervezetét. Temegetése tegnap délután ment végbe Budapesten. Az elhunytban *Sándor Imre* könyvkereskedő sógorát gyászolja. A mélyen sujtott család iránt általános a részvét.

— Tudományos előadás a Csokonai-körben. A Csokonai-kör, a magyar földrajzi társasággal karöltve, február 6-án, szombaton délután 5 órakor a kereskedő-társulat dísztermében népszerű tudományos előadást rendez, amelyre a kör tagjait és az érdeklődő közönséget ezuton is meghívja az elnökség. A népszerű tudományos előadás tárgya: *A magyar alföld tanulmányozása*, vetített képek kíséretében előadja dr. *Cholnoky Jenő*, a kolozsvári egyetem tanára, a

magyar földrajzi társaság főtájkára. A vetítésnél segítkezik *Fux Antal* felső ker. isk. tanár.

— Éles lövések. A debreceni 3-ik honvédegyalozezred parancsnoksága értesítette a városi tanácsot, hogy folyó hó 26., 27. és 28-án éles tölényekkel lövészeti gyakorlatot fognak végezni a nagyerdőn. A tanács megtette a szükséges óvó intézkedéseket.

— Nagy lopás a debreceni siketnéma intézetben. A debreceni siketnéma-intézetben tegnap nagy lopás történt. Fel-feszítették Nagy Imre siketnéma-intézet felügyelő pénztárát és abból 1400 koronát el-loptak. Az intézeti felügyelő feljelentette a betörést a rendőrségen, mely egész nap kereste a betörőt. Végre éjjel *Tóth Sándor* detektív megtalálta a Széchenyi kávéházban a felügyelő volt hetesét *Tatár Jánost*, aki bevallotta, hogy a betörést ő követte el és átszolgáltattott 1389 koronát. A hiányzó tizenegy koronát elköltötte. A detektív le-tartóztatta *Tatár Jánost*.

— Tűz a berlini királyi palotában. Berlinből táviratozzák: A királyi kastélyban tegnap tűz támadt, amely nagy kárt tett. Az ugynevezett braunschweigi kamarában a művészi menyezet és az értékes fali dísz egészen elpusztult. A gobelineket még ide-jében sikerült megmenteni. Három tűzoltó szerencsétlenül járt, akik közül az egyiket kórházba kellett szállítani.

— Korai halál. Az ifjuság legszebb korában, a biztató remények hajnalidején ragadta el a halál *Goldstein Józsefet*, aki nyolc éven át volt az állami reáliskolának egyik legkiválóbb tanulója és aki a mult iskolai évben jelesül tette le az érettségi vizsgálatot. A megfeszített munka aláásta az anyagi gondokkal is küzdő tehetséges ifju egészségét, erőt vett rajta a pusztító tüdő-vész és ma már a szülők egy rombadőlt szép jövőn keseregnek. A méltán megsiratott ifjut ma pénteken délután 2 órakor temetik a József kir. herceg-utca 16. sz. alatti gyász-házból.

— Új ezüstpénzek és tizkoronások. Az osztrák kormány új törvényjavaslatot terjesztett a Reichsrath elé, melyhez hasonlókat a magyar kormány is rövidesen be fog nyújtani a magyar parlamentnek. A törvényjavaslatok új ezüst kurrenspénzek kiveréséről és a tizkoronás bankjegyek forgalmának emeléséről szólnak. Nevezetesen 100 millió korona értékű ezüst egykoronás és 50 millió K értékű ezüst kétkoronás fog kiveretni, utóbbiak az ezüst egyforintosok helyének betöltése végett. Ebből a 150 millió korona ezüstpénzből Ausztriára 105, Magyarországra 45 millió esik. A tizkoronás bankjegyek kiadása jelenleg 160 millió koronában van kontingentálva; jövőre a kontingentálás megszűnik és az Osztrák-Magyar Bank, ép úgy, mint a huszkoronás, tetszés szerinti mennyiségű tizkoronást hozhat forgalomba.

— A honvédek lőszerraktára. A debreceni 3-ik honvéd gyalozezred parancsnoksága megkereste a városi tanácsot egy lőszerraktár építése ügyében. A tanács mai ülésén *Aczél Géza* főmérnök jelentése alapján elhatározta, hogy a lőszerraktárt 2800 korona költséggel felépítteti s azért ötszáz korona bérösszeget kér azon időtartamra, a meddig, a laktanyaszerződés fennáll, illetőleg ilyen irányu javaslatot terjeszt a törvényhatósági bizottság elé.

— Hegyi Antal és a kötélhalál. Szegedről jelentik: *Hegyi Antal*, az országos hírre vergődött plébános nemrégiben pálinkásboltot akart nyitni. Folyamodott is az italmérési engedélyért a pénzügyigazgató-

1903/1 1-2 old.
Viepesulobol

sághoz, de mert a kérését nem támogatta az elírt értékű bélyeggel, meglelezték. Az üldözési mániában szenvedő páter erre újabb beadványában azzal rágalmazta meg a pénzügyigazgatóság hivatalnokait, hogy egyikük **leányta a folyamodványról a lélyeget.** E vádjával először a pénzügyigazgatósághoz, onnan pedig a pénzügyminiszteriumhoz fordult. A hivatalos vizsgálat azonban alaptalannak találta Hegyi vádaskodását és egyben kétféle rágalmazás címén föl is jelentették. A szegedi törvényszék **husz-husz korona** büntetésre ítélte el Hegyit, aki előlött annyira elkeseredett, hogy beadványában kérte a törvényszéket **rögtön való felakasztására.** Hegyi Antalnak azonban nincs szerenéséje, a törvényszék elutasította Hegyit s ugyanugy tett a királyi tábla is. Így az ítélet jogerős lett, amiből önként következik, hogy Hegyinek így reménye sem lehet arra, hogy **Bali Mihály** lesz szives megkötni a nyakra-valóját.

— **Az elepi iskola.** A városi tanáshoz Csányi Viktor tanfelügyelő megkeresést intézett a napokban, hogy az elepi tanyai iskolát adja át. A tanács felhívta a főmérnököt, hogy az iskola átadása iránt sürgősen intézkedjék.

— **Lopás a Royalban.** Ily címen megírt hírnkbe sajtóhiba csuszott be, amennyiben nem a kávéház ruhatárából lopták el a Vörös Sándor pikoló télikabátját, hanem a cselédszobából. Ugy a ruhatárban, mint a kávéházban lopás nem fordulhat elő, mert a kabátok fölött a személyzet gondosan őrködik.

— **Fa a mártónfalvai reformátusok-nak.** A mártónfalvai református egyház fegyélyt kért a várostól. A tanács mai ülésén a szokáshoz híven kiutalta három évi időtartamra megállapított huszonnégy köbméter fát, melyből 12 öl az egyházat, 12 öl az iskolát illeti. A fát az egyház költségére szállítják be és a guti faraktárból fogják kiadni.

— **Elszámolás a debreczeni izr. nőegyesület leányosztálya által 1909. január 31-én tartott leányzsurról.** I. Bevétel: 1. be lépőjegyekért 487 k. 2. Felülfizetésből 58 K. Buffetből 285.11 K. Összesen 830 K. 51. fill. II. Kiadás: 1. terem és szobaért 76 Kor. 2. teaért Hauernek 78 K. 95 fill. 3. nyomtatványért 40 kor. 30 fill. 4. jelvényekért 19 K. 20 fill. 5. Glücklich Vilma urnó utiköltége és a feminista egyeslet javára 140 K. 6. Zenéért 40 kor. 7. apró költségek, borravalók 7 K 20 fill. Összesen 401 Kor. 65 fill. azaz négy százegy korona 65 fill. Tiszta jövedelem 428 K. 86 fill. Felülfizettek: Hauer Bertalan 20 kor. Dr. Molnár Jenő (Budapest) 9 kor. Fisch Lajos, Dr. Grausz Márton, Dr. Révi Nándor 3-3 kor. Erber Ernő, Dr. Hajnal Dezső, Dr. Weinberger Sándor, özv. Varga Karolyné, Reiner Mór 2-2 kor. Dr. Brunner Lajos, Bleyer Adolf, Molnár Antal, Molnár Ferencz, Haas Fülöp és fiai, Engel Sándor (Vámospercs), Neumann Miksa N. N. (Balkányi Lily ivén), Wohl Sándor, Gr. Waldock Frigyes 1-1 kor. A buffethez adakoztak házi süteményeket a leányzakosztály összes tagjai. Elszámolásunk közzététele mellett hálás köszönetet mondok elsősorban Glücklich Vilma urnónek, aki a leányosztály céljainak előmozdítására nagy szellemének hatalmas erejével közreműködött, és a zsurt rendező fiatal leányoknak, akik a rendezésben és a felszolgálásnál páratlan buzgósággal fáradoztak. Ugyancsak e helyen mondok köszönetet a leányzakosztály pártoló tagja közé belépett uraknak és uraknak: u. m. Fried Ernő ur 3 koronával, Fisch Lajosné, Hevesi Gyuláné, Klár Andorné, Dr. Lukács Béláné, Dr. Weisz Barnátné, Weisz Andorné urnők Klár Sándor, Weinberger Emil urak 2-2 koronával, Aczél Henrik, Aczél Jenő, Groszmann Mór, Markovits, Mezei Dezső, Dr. Spitz Lipót és Vadász Andor urak 1-1 ko-

ronával. Összesen 26, azaz huszonhat koronával. Debreczen 1909. február hó 3-án Dr. Balkányi Miklósné, az izr. nőegyesület elnöke.

— **P Nagy Zoltán,** Allamilag képesített, okleveles zenetanár Hatvan u. 7. sz. alatt levő zeneiskolájának zongoratanzakán, a második félévre jelentkező, új tanulók beiratása megkezdődött. Tandij az alsó osztályokban 8 a felső osztályokban 10 korona havonként. Beiratási díj 5 korona. Felvételi vizsgálat díjtalan. Hivatalos órák minden nap d. e. 11-1 óráig.

— **Gummi különlegességek Györfi Sándor** kötszerésznél Simonffy-n. 2. sz. a.

— **Eredeti tréfas tombola nyere mény tárgyak, tombola jegyek és teljes tombola össze állítások a legolcsóbban kapható Mentze Henrik áruházában Kossuth u. 4. szám.**

Irodalom.

— **A „Nyugat”-nak, Ignotus, Fenyő Miksa és Osvat Ernő** folyóiratának most jelent meg a harmadik száma. Abban az érdekes irodalmi harcban, amelyet az ifjú irógeneráció modern hangú dolgai provokáltak, a „Nyugat” a harcok ütköző pontja. A „Nyugat” körül sorakoznak a gárda legki valóbb emberei és ez a szám is méltóan képviseli a modernnek irodalmi törekvéseit. Babits Mihály egy nálunk még ismeretlen angol költőt Swimburne-t mutatja be. Novellát írtak Lengyel Géza (Véletlenek) és Mórincz Zsigmond (A cicá meg a macska) Költeményekkel Szép Ernő, Kemény Simon és Tóth Árpád szerepelnek. Balázs Bella (Dialogus a dialogusról) és Salgó Ernő (az ellendráma) esszét írtak. Lukács György Richard Beer-Hofmann novelláit ismerteti. A Figyelőbe Lengyel Géza (Közizlés), Laczkó Géza (A fehér kőről a pingvinek szigetére), Csáthy Géza (Lányi Ernő új dalai) és Lengyel Géza (Hamis romok) dolgai jönnek. A havonta kétszer megjelenő folyóirat előfizetési ára egy évre 20 kor., félévre 10 korona. A kiadóhivatal VII. Akácfa-utca 5. szám a att van

— **Közgazdasági Szemle.** Az idén lépett 33 ik évfolyamába ez a folyóirat, amelynek nagy érdeme van Magyarország közgazdasági fellendülése körül. Irói magas szempontból és szigorú kritikával vizsgálják a gyakorlati élet nagy kérdéseit, amelyek körül itt ugyszólván mindegyik megvitátást nyer. A Szemle januári száma most jelent meg, amelynek gazdag anyagából a következő dolgozatokat emeljük ki: **Rusz Andor:** A magyar cheque törvény. **Kovács Alajos:** A bányászat és a nagyipar hatása a magyarosodásra. **Frenczi Imre:** Mária Terézia és II. József ipari politikája. **Balkányi Béla:** A mezőgazdasági munkásosztály nevelési költségei. A Közgazdasági Szemlét szerkesztik **Hegedüs Loránt** és **Mandelló Gyula.** Kiadja a M. T. Akadémia nemzetgazdasági bizottsága hozzájárulásával a Magyar Közgazdasági Társaság.

Regény-Csarnok.

Az elhagyottak.

(13)

Irta: **Zih Sándorné.**

Hej Ágnes, most tudom csak, micsoda áldás az az, a jó Istennel élni szívünkben! Édes leányom, légy áldott mindörökké, hogy engemet erre megtanítottál!

A lenyugvó nap bucsusugára arany fátlyolt borított a leány leomló szőke hajára. Az asszony magához ölelte, s úgy tartották átkarolva egymást. Lassanként leszált az alkonyat, sorjába feltűntek a fényes csillagok, kigyulladt a hold ezüst tányéra. E kés elardalító csend volt.

— Ne menjünk már be gyermekem? hűvös talál lenni neked az éjjeli levegő — kérdezte gyöngéden a lánytól Balogné.

— Óh maradjunk még, édes néném egy kicsit, kérlek Ágnes szelíden, oly fehéresen szép az éjezaka, oly jól esik kint lennem, ne féljen, nem fázom meg. Olyan könnyűnek, olyan boldognak érzem magamat, hogy szinte félek nem lesz tartós ez az érzésem.

— Gyermekek vagy, simította meg arcát Balogné, hiszen szenvedtél már eleget, borúra derü szokott következn, miért lenn ez nálad más képen?

Aztán itt vagyok én, ne félj, míg én élek, addig szívem vérével is megvédelmezem boldogságodat.

Figyelve állottak fel egyszerre mind a ketten. Hangos kutyaugatás verte fel a ház csendjét, de a kutyával azzal a vegtelen örömmel kifejező, szinte nevetésnek beillő lármával ugatott, mellyel azt szokta üdvözölni. kihez a közmondásos kutya hűség, ragaszkodás köötte.

Mindkét nő elhalványult, mindkettő dobogó szívére nyomta a kezét, mikor a holdvilág fényében meg jelent egy szép szál legény deli a akja.

Fiam — rogyott karjaiba az anya ha zaérkezett fiának, kinak a rövidre szabott étesztendai fezyházbüntetésből is elengedtek egyett példás magaviseletéért, — lelkem, gyermekem, hát kiszabadultál!

Balog Andris elfehéredő arczal nézett Ec-sedi Ágnesre — kit édes anyja örömknek első c. illapulása után elibe vezetett: (Folytatjuk.)

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest 1909. február 3.

Készaru 5 olcsóbb határidők változatla.

1909. okt. beri buza	10.80—81
1908. májusi buza	12.60—61
1909. áprilisi buza	9.02—03
májusi rozs	10.01 01
1909. októberi rozs	8.59—58
1909. áprilisi rozs	7.26—26
októberi zab	
1908. májusi zab	
1909. áprilisi zab	
1900. májusi tengeri	

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár

Menyasszonyi kelengye.

Vászon, kész fehérnemű.

Női divatárak.

:: Külön szőnyegosztály. ::

Oriási választék!

A Harmat Crème

arcszépítő és bőrápoló krém.

mely teljesen ártalmatlan és sem higanyt sem ólmot nem tartalmaz, a legrövidebb idő alatt megtünteti mindenféle szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesszes) bőrbajokat. Klámitja a ráncosodni kezdő arcbort s azt fehérré simává és üdévé teszi. Legjobb óvmez a szél és a nap befolyása ellen az arcon. Nem száraz tehát nappal is használható Harmat gya és biztos

Egy tőgoly Harmat-Crém 1 kor.

Készítő helye s főraktár:

Mihalovits Jenő gyógyszerháza.

Debreczen,

Főplacc 31., a városkánál szemben.

Eladó palota és bizlaló.

Piacz-utca 42. szám alatti

Lamprecht palota,

valamint az olajütő mellett fekvő iparvágánnyal ellátott, 1200 drb sertés szakszerű hizlalására berendezett 10 kat. hold területű hizlaló, melyből

3 hold minta termő szőlő,

— a tulajdonos elhalálása folytán szabad kézből eladó.

Értekezhelni

Dr. Polgár Dániel ügyvédnél

Lamprecht palota. Piacz-utca 42

Ügynökök kizárva.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Zavatzky Leó

Debreczen, Piacz-utca 16 sz.

Bika szállodával szemben.

Női blousok és gyermek ruhák

nagy választékban.

Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák, harisnyák, keztük, női és gyermek kötények, gallérok, nyakkendők, csipkék szallagok, Női, férfi, és gyermek fehérneműek.

Olcso árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

Petroleum házhoz szállítva

5 literes kannákban:

1 liter háztartási 28 fillér
1 liter szalon 32 „
1 liter csillár 36 „
1 liter amerikai csillár olaj 40 „

a legpontosabban eszközli

Blumberger Gyula

festék és petroleum kereskedő.

Volt Tórol-féle üzlet Hatvan-u. 13. sz.

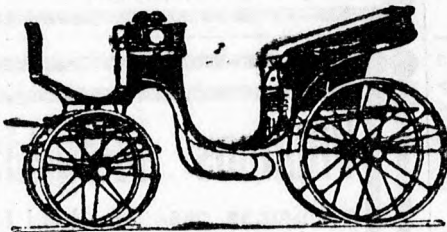
Telefon 621.

Fábián László

kocsigyára

DEBRECZEN, Hatvan-utca 61. szám.

Alapított 1901-ben.

Raktáron tart mindennemű hintót és hajtókocsit Régi kocsikat ujakra becsesél. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak. Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MERKLER SOMA

szap és esernyő gyártó

Temesvár — Debreczen.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

férfi- és női esernyőkben

2 koronától a legfinomabb kivitelig.

Iskolai gyermek esernyőket

1 korona 60 fillértől.

Rizárolag francia mellfűzőkben

nagy választék 8 koronától feljebb.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

a nagy alkalmi vásár!

Megerkezett a máli idényre, nagy mennyiségű különféle szebbnél szebb estélyi toaletre, mind megannyi különlegesség.

80 cm. széles batizt	42 kr.
120 cm. széles Indis batizt minden színben	55 kr.
120 cm. széles la Indis batizt selyem fényű	65 kr.
120 cm. széles Selyem Cristalin	1.25 kr.
120 cm. széles Gyapju Poplin	8 kr.
120 cm. széles Báli szövet	98 kr.
Gyönyörű himzet batiztok	26 kr.
Schweiczi himzet batiztok	36 kr.
Madeira himzések	84 kr.
Gyönyörű selymek minden színben	70 kr.
Kész estélyi selyem blousok	3.65 kr.
Csipkék, betétek és csipke kelmék óriási választékban.	

Alkalmi vétel csipke blousokban 3.25 kr tól

Molnár V. J. és Társa fiókja

Kossuth és Batthány-u. sarok színházzal szemben.

RUDOLF KRUPICKA

első Weinbergai bőrkeztül-gyár

Prag Weinberge 1225.

(Wasserturm.)

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld barkinek kívánatra.

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon.

Piacz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és háztartások részére előírás szerint berendezett **mosószerek, kőtörők, desinfici. szerek Creolin, Carbol, mindenn emü állatgyógyászati cikkek és műsz. erek.** Sertés és marha tápporok és Flú idok nagy raktára, ugyanis én nagy választék mindentéle gummiárkban, sörvőkötőkben, valamint fényképezéshez szükséges veg. szerekben.

Fazekas Imre

Villamos-Világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamosági és Gépgyár R. T. képviselete.

Iroda Debreczen, Piacz-utca 77. sz. az udvarban.

Telefon sz. 567. Telefon sz. 567.

A modern electrotechnika minden szakmába vágó munkálataival foglalkozik, — lakások, házak, kastélyok, gyárak, műhelyek és egyéb helyiségek Villanyvilágítási és Erőátviteli berendezéseit a legmegbízhatóbban, a legnagyobb szakszerűséggel és igen jutányos árban készíti. Tervezetek és költségvetés díjtalan.

Minden hölgynek nélkülözhetetlen

Eau Sybyl

a bel és külföld legelső orvosi tekintélyek által eddig legjobbnak elismert teintvizi, mely a bőrt mindig frissen megtartja, minden tisztátalanságot eloszlat, wimerliti, mitesert, szeplőt, orrverességet. Az előismerő levelek 100-a igazolja az Eau Sybyl fényes hatását.

Egy üveg ára 4 kor.

Az összeg utánvételével.

Együttal ajánlom karácsonyi és újévi ajándéknak dus raktáramat manieur, fésű és parfüm cikkek kasetáimban minden lehető egységben, ugyszintén nagyválaszték valamennyi toillette cikkekben valódi és nem valódi fesük, kefék, francia és angol szappan.

Elisabet Schäfer

Wien, I. Tschlauben 7.

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből, BARCOLA.

Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

Legbiztosabb szépítőszert a

Fáy-féle Arcz-Crém

hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkifünőbb szer szopló, májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor. hozzá való „Fáy” szappan 1 korona.

Illatszerek minden illatban

1—2—3 koronás üvege.

Ugyancsak legnagyobb raktára minden bel és külföldi gyógyszer különlegességeknek pipere cikkeknek és hasonszervi gyógyszereknek. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszaru” gyógyszerár.

Telefon sz. 496.

Telefon sz. 496.

